

LBRIS

We know
books

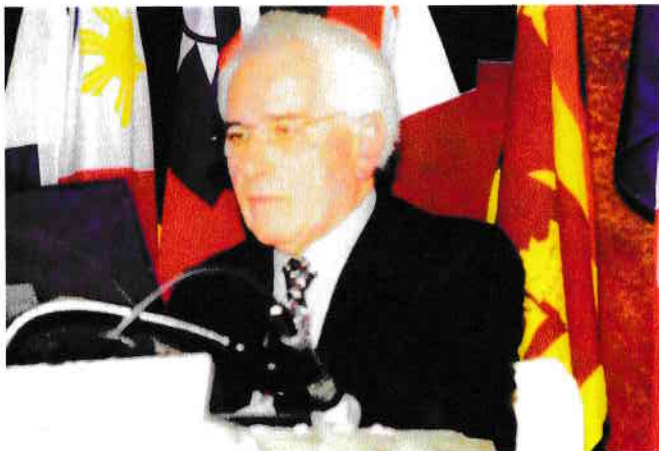
Jean-Jacques Askenasy

148074
**Cum am devenit
dosar**

Postfață

Eu și fiul meu am fost vânduți de Nicolae Ceaușescu și cumpărați de Golda Meir. Azi, suntem trei generații de medici specialiști în Israel. În total, Nicolae Ceaușescu a vândut Israelului 287 000 de evrei contra sumei de 124 de milioane de dolari. Istoria României poartă în ea epoca de „afaceri cu evrei transformați în sclavi sau marfă de vânzare“, numită de Nichita Hrusciiov „vânzarea jidanilor“.

Cuprins

<i>Prefață</i>	7
<i>Nota Autorului</i>	9
Bulgaria	10
Franța	17
România	20
Cum am devenit „Dosarul 148074“	38
Israel	67
Cum am devenit israelian	71
Întâlnirea craiovenilor din 28 martie 1997	81
Securitatea română și dosarul	83
Pânza de pănjen	124
De ziua mea de naștere în 2008	128
Episodul arte	144
<i>Postfață</i>	146

Bulgaria

Numele Askenasy este pomenit în literatura rabinică din Asia Evului Mediu. În secolele XIII, XV și XVI numele este des întâlnit și în așezările evreiești din nord-vestul Europei, în bazinul Rinului. Numele desemnează grupele de evrei din regiunile germanice, în traducere din ebraică, „așkenazi“ înseamnă german.

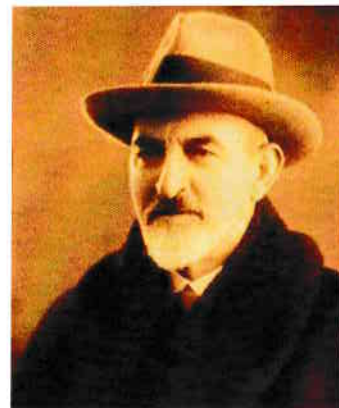
Solomon Abraham Rozanes susține că evreei s-au așezat în Bulgaria încă din timpul primului Templu, 600 î.H.. Alți istorici susțin că evreei comercianți s-au așezat în Bulgaria de azi încă din timpul fenicienilor. Alții susțin că primele așezări evreiești în Bulgaria apar în timpul imperiului lui Alexandru Macedon. Evidența arheologică, sub forma unei sculpturi romane descoperite la Nicopole și Vidin, atestă existența evreilor în Bulgaria către sfârșitul secolului II. În anul 397 î.H., împăratul bizantin Teodosiu trimite o scrisoare guvernatorului Bulgariei, cerându-i să înceteze persecuțiile contra evreilor și arderea sinagogilor. Sunt descrise comunități evreiești în Sofia, Vidin, Nicopole și Silistra, vorbitori de limbă judeo-greacă, care domina până la apariția, în secolul XV, a limbii ladino sau judeo-spaniola vorbite de evreei sefarzi expulzați din Spania și ajunși pe meleagurile Bulgariei. Regele Boris I a intrat în istorie prin toleranța față de minoritatea evreiască. Istoricul macedonean Aleksandar Matkovski susține că cei doi frați, călugării Chiril și Metodiu, născuți în Salonic,

creatorii alfabetului chirilic și traducătorii primei *Bibliei* din ebraică în limba slavă, au fost evrei. Istoria evreilor ne învață că poporul bulgar a fost unul dintre cele mai filosemite popoare, culminând, în anul 1331, cu căsătoria țarului Ivan Alexander cu evreica Sarah. În timpul Imperiului Otoman, 1396-1896, toleranța față de evreei bulgari continuă să înflorească. La începutul secolului XV găsim în Bulgaria prima Yeșiva (școală talmudică). În anul 1648, Shabbetai Zvi impune concepția sa despre mesianism, declarându-se pe sine Mesia. El răspândește mișcarea mesianică în Bulgaria și în toată Europa. În secolul XIX și XX, mulți evrei români, unguri, italieni și francezi emigrează în Bulgaria, recunoscută pentru toleranța ei. În anul 1891, Samuel Reffetov, un unchi al mamei, devine primul evreu absolvent al primei Universități Bulgare, „Sfântul Kliment Ohridski“, la numai trei ani de la înființarea ei.

În anul 1880, recensământul arăta prezența a 20 500 de evrei în Bulgaria. Gabriel Almosnino este numit primul șef rabin al Bulgariei recunoscut de guvern în mod oficial. Cel mai proeminent dintre rabinii șefi a fost Dr. Marcus Ehrenpreis, lider al primului congres sionist și prieten al lui Theodor Herzl, pe care-l vizitează în iunie 1896, fiind primit ca un Mesia. În timpul țarului Ferdinand se aprobă construirea Marii Sinagogi din Sofia, inaugurată în prezența sa în anul 1909. În anul 1930 se creează organizația „General Sionist“ între ctitorii ei figurează și bunicul meu Iosef Cappon, tatăl mamei mele.

Bunicul Iosef s-a născut în orașul Rasgrad de lângă Varna, în Bulgaria anului 1882.

Avea un singur frate, Ezra, dar, curios, acești doi frați erau două

lumi opuse, nu semănau nici fizic, nici moral. Iosef, bunicul meu, se considera urmașul spiritual al unchiului său, rabinul șef al Belgradului, Shlomo Cappon, și se dedică studiului *Talmudului*. Fratele sau, cu veleități mult mai materiale decât religiozitatea spirituală a fratelui Iosef, își termină studiile universitare și ajunge, destul de tânăr, în poziția de director general al societății de petrol belgiene Socombel.

Bunicul Iosef Cappon își împarte timpul între rugăciunile la templu și activitatea voluntară sionistă de convingere a membrilor comunității evreiești din Bulgaria să emigreze în țara sfântă, Palestina. În acest scop, toate veniturile sunt dedicate tipăririi de manifeste sau conferințe, ceea ce făcea ca standardul de viață al familiei să fie la limită.

Soția sa, Victoria Grassiani, o femeie răpitor de frumoasă, moare la nașterea celui de la patrulea copil.

Bunica de mamă

Mica, Micu, Roza

Iosef, rămânând văduv cu patru copii, are mari greutăți în îndeplinirea sarcinilor sioniste, pe care le considera vitale, și unul dintre copii este luat în custodia unei rude apropiate. Mama mea, Rozia

Cappon, născută în 1911, în orașul Plovdiv, devine responsabilă de creșterea și îngrijirea surorii și fratelui cel mic.

Familia Iosef Cappon

În anul 1929, numărul populației evreiești din Bulgaria crește de la 20.500 la 48.000, dintre care 50% trăiau în capitala țării, Sofia. Începutul secolului XX, până la izbucnirea Celui de-Al Doilea Război Mondial, Bulgaria marchează o înfloritoare perioadă de cultură evreiască, spirituală și materială, pe toate tărâmurile.

Venirea la putere a lui Bogdan Filov ca prim-ministru în 1940, admirator al lui Hitler, antisemit notoriu, promulga la 24 decembrie legi „De Apărare a Națiunii” prin care se legifera *numerus clauzus* și confiscarea tuturor bunurilor evreiești. În ianuarie 1943, Adolf Becker, împreună cu SS Obergruppenfuhrer Theodor Dennecker, asociat al lui Eichmann, prepară deportarea evreilor în scopul exterminării lor. Din cei 48.000 de evrei, numai 11.000 au fost exterminați. La 29 august 1944, legea este abolită.

Tatăl meu, ajuns după terminarea studiilor în Bulgaria, a fost angajat ca personal auxiliar la societatea Socombel. În decurs de trei ani, între vârsta de 23 și 26 ani, Marcel Askenasy a parcurs toată ascensiunea în serviciul societății Socombel. A început să ajute la redactarea scrisorilor în franceză, societatea fiind una bulgaro-belgiană, a fost numit secretar contabil.

Întruna din serile de vineri, când rabinul Iosef Cappon, conform obiceiului, invita un străin la masa de seară „pentru a îndeplini „mițva de Shabat“, îl invită pe tatăl meu. Sosit la rabin acasă, este așezat la masă cu foarte frumoasa fată Roza, de la care nu-și mai putea lua privirea, și, cum spun francezii, un „coup de foudre“. Masa de seara se termină, dar nu pentru tatăl meu. Marcel continua să vină foarte des, timp de un an o vizitează pe frumoasă fată. Tata, care între timp avansează în poziția de secretar contabil, își face curaj și îi cere rabinului mâna fiicei, care împlinise 16 ani. Rabinul este de acord și căsătoria are loc la începutul anului 1929.

La nuntă, tatăl meu descoperă că rabinul Iosef este fratele șefului său, directorul general al societății Socombel, și acesta, drept cadou de nuntă, îi oferă ginerelei fratelui său postul de contabil-șef al societății.

La data de 13 noiembrie 1929 („ziua dracului – luna scorpie“) m-am născut eu, fruct al unui „coup de foudre“ între măicuța mea Roza și tatăl meu Marcel. M-am născut într-o casă cu chirie, cu o moașă, în metropola Sofia. Mi s-a povestit că moașa m-a luat ca pe o găină de picioare, mi-a dat câteva palme pe spate, deoarece nu țipam (azi, ca neurolog, interpretez această perioadă ca una în care mi-au murit un număr de neuroni). Spre disperarea tatălui meu, care dorea să doarmă, după munca grea pe care o depunea ziua, țipam și nu mă mai opream din plâns, zi și noapte (de atunci, tata o antipatiza pe moașă). Mi s-a povestit că eram un copil foarte gălăgios.

Eu, la minus trei luni

Cu bunicul Iosef Cappon, la doi ani

Bunicul, rabinul Iosef Cappon, sionist cunoscut în Sofia, o trimite în anul 1932 pe fiica sa de 15 ani, Mica, în țara sfântă, Palestina. Întâi cu vaporul la Beirut și de acolo începe un pelerinaj cu mașini de ocazie și cu căruțe până la frontiera cu Palestina. La frontieră, după o lungă așteptare, reușește aventura vieții ei, și anume, convinge un grup de turiști americani să lase pe una dintre turiste într-un kibbutz din apropiere și Mica să intre în locul ei în autobuz. Numărătoarea șoferului a fost deci corectă. A doua zi, cu o mașină de ocazie, a fost adusă la Haifa turista eroină. Aventura devenită una dintre paginile de glorie ale familiei se transmite peste generații. Rabinul Iosef Cappon îl trimite și pe fratele mai mic al mamei, Samuel (Micu), în țara sfântă. Bunicul a emigrat și el după un timp, continuându-și rutina religioasă. Lasă bruma de avere pe care o adusese cu el pentru înființarea unui altar la sinagoga unde se ruga. Altarul poartă numele familiei Cappon. Fiica, Mica, pe cât de

frumoasă, pe atât de muncitoare, își creează un nume și-și îngheabă o familie căsătorindu-se cu inginerul rus Adia Brif.

Sora mamei, Mica Brif

Înainte de vârsta de trei ani (1931), societatea Socombel își închide porțile la Sofia și personalul de conducere, între care și tatăl meu, este transferat la Paris. Așa se termină prima perioadă a copilăriei mele, „perioada Bulgară”. La vârsta de trei ani bolboroseam trei-patru cuvinte în bulgară. Am ajuns la Paris împreună cu părinții.

Franta

Iată-mă între vârsta de trei și nouă ani la Paris. Locuiam pe strada Petit nr. 4, aproape de parcul Buttes de Chaumont, iar majoritatea amintirilor pe care le port în mine sunt legate de acest parc.

Tata și-a început noul serviciu, iar mama, în vârstă de 19 ani, frumoasă, plină de viață și dornică să savureze cea mai frumoasă capitală din lume, trebuia să facă față trebu- rilor casei, curățenia, mâncarea și copilul, adică eu. Îmi aduc aminte că din fragedă copilărie am văzut atâtea filme, încât pot să descriu podelele de la mai toate cinemato- grafele din Paris. Când filmele erau înțesate de bătai, războaie și morți, mă strecuram încet sub scaun fără ca mama să observe, și când se uita furioasă, îi făceam semn că mă joc. De mâncat acasă, mâncam mai aproape în fiecare zi chiftele cu praz, căci cam asta știa mama să gătească. Ziua trecea, dar nopțile deveniseră un coșmar. Realizasem la patru ani că părinții nu mă